

НОВА ГЛОБАЛЬНА ІНІЦІАТИВА КРАЇН «ВЕЛИКОЇ СІМКИ» «ВІДБУДУЄМО КРАЩИЙ СВІТ» (B3W): СУТЬ, ПЕРСПЕКТИВИ ТА НАСЛІДКИ

Центр зовнішньополітичних досліджень НІСД

На саміті «Великої сімки» в Корнуоллі (Cornwall, Great Britain), 12 червня ц.р., Сполученими Штатами Америки була запропонована глобальна інфраструктурна ініціатива «Відбудуємо кращий світ» (Build Back a Better World – B3W), заснована на високоякісному і прозорому партнерстві на чолі з найбільшими демократіями у сфері розвитку інфраструктури. Основним завданням ініціативи є надання допомоги в розвитку інфраструктури у країнах з низьким та середнім рівнем доходів на суму понад 40 трильйонів доларів США на період до 2035 року¹.

Довідково. За оцінкою ОЕСР загальні потреби інвестицій в розвиток світової інфраструктури оцінюються в **95 трильйонів доларів у період з 2016 по 2030 рр. (6,3 трильйона доларів у середньорічному вимірі)**. Лише Азія, за оцінкою Азійського банку розвитку потребує 26 трильйонів доларів до 2030 року².

Через B3W «Велика сімка» та інші партнери задекларували необхідність координувати зусилля по мобілізації капіталу приватного сектора у чотирьох пріоритетних напрямках: **кліматичні зміни, охорона здоров'я, цифрові технології, гендерна рівність та рівноправ'я. Напрямки фінансуватимуться як інституціями розвитку, так і приватним капіталом.**

B3W матиме глобальний масштаб: від Латинської Америки і Карибського басейну до Африки та Індо-Тихоокеанського регіону³.

Реакції на ініціативу

Реакція КНР на ініціативу B3W визначається як стримано негативна. Це цілком очікувано, оскільки по суті B3W є прямим конкурентом китайської ініціативи BRI (The Belt and Road initiative).

¹ Див.: URL: <https://www.whitehouse.gov/briefing-room/statements-releases/2021/06/12/fact-sheet-president-biden-and-g7-leaders-launch-build-back-better-world-b3w-partnership/>

² Див.: URL: <https://www.asiapacific.ca/publication/g7s-b3w-infrastructure-initiative-rival-chinas-bri>

³ Див.: URL: <https://www.whitehouse.gov/briefing-room/statements-releases/2021/06/12/fact-sheet-president-biden-and-g7-leaders-launch-build-back-better-world-b3w-partnership/>

Довідково: У рамках ініціативи BRI вже впроваджуються понад 2600 проєктів на загальну суму, що оцінюється різними джерелами від **3,7 до 4,2 трильйона доларів**⁴. Західні експерти розглядають BRI як інструмент розширення політичного впливу КНР, зокрема шляхом створення «боргових пасток» для урядів інших держав.

Відсутній консенсус серед держав «Великої сімки» до ВЗВ. Однозначна позиція США, що визначається в офіційних документах Адміністрації Президента США та Державного департаменту США.

Найбільшими прихильниками вказаної ініціативи всередині «Великої сімки» є Велика Британія та Канада, які, як правило, підтримують ініціативи Сполучених Штатів Америки.

Неоднозначне відношення до ВЗВ у країн, що представляють Європейський Союз. Оскільки ВЗВ розглядається як протипага китайській ініціативі BRI, то на тлі загострення конкуренції між США та КНР, Франція, Німеччина та Італія зі стриманістю ставляться до ВЗВ.

Так, президент Франції Е.Макрон заявив про те, що він хотів би уникнути конфронтаційних відносин з КНР. Канцлер Німеччини А.Меркель була найбільш стриманішою щодо ініціативи ВЗВ, підкресливши, що вона не хоче називати зусилля G7 «антикитайськими» та що «не можна стверджувати, що держави «Великої сімки» вже не є найбільшим інвестором у світі».

Такі позиції лідерів Франції та Німеччини вірогідно пов'язані з тим, що КНР є найбільшим світовим ринком для високотехнологічних товарів цих країн, зокрема машинобудування (автомобілебудування, літакобудування, виробництво технологічного обладнання тощо). Італія має тісні зв'язки з КНР в рамках BRI та обмежений потенціал можливості участі в ВЗВ⁵.

Офіс прем'єр-міністра Японії також досить стриманий щодо активного впровадження ініціативи, зважаючи на тісні зв'язки японських ТНК з КНР, значні інвестиції Японії у промисловий сектор Китаю та безпосередню участь в BRI.

Потенційні виклики реалізації ВЗВ

Слабким місцем ВЗВ є джерела фінансування проєктів у рамках ініціативи. У концептуальному викладі програми було вказано, що учасниками ВЗВ повинні стати розвинені демократії – країни «Великої сімки» та їх партнери, міжнародні фінансові інституції, приватний бізнес.

Досить невизначеними є умови участі як донорів/інвесторів, так і реципієнтів у процесі впровадження ВЗВ, на відміну від BRI, де чітко відпрацьовано механізм розвитку співпраці між КНР та країнами-партнерами ініціативи. ВЗВ поряд з інвестуванням у пріоритетні напрями також передбачає підтримку розвитку демократичних суспільств в країнах з низьким та середнім рівнем доходів. ВЗВ анонсовано об'єднанням 7 найрозвиненіших економік, тому для узгодження юридичних процедур і напрямків інвестування та географічного зонування впливу необхідний певний період.

⁴ Див.: URL: <https://www.eastasiaforum.org/2021/07/24/can-the-g7-really-build-back-a-better-world/>

⁵ Див.: URL: <https://www.asiapacific.ca/publication/g7s-b3w-infrastructure-initiative-rival-chinas-bri>

Між ініціативами ВЗВ та BRI може бути і конкуренція в одних сферах, і взаємодоповнення в інших, зокрема, у проєктах, що реалізують Італія та Японія, які можуть стати одночасно учасниками обох ініціатив.

Значення та можливості для України

ВЗВ може надати Україні можливості з активізації двосторонніх відносин з країнами «Великої сімки» у рамках пріоритетів Ініціативи для модернізації національної економіки та зниження емісії парникових газів на одиницю кінцевої продукції. За мету слід поставити середні показники Європейського Союзу та в рамках Стратегії розвитку України до 2035 року запланувати перелік двосторонніх заходів з країнами-донорами ВЗВ **щодо модернізації таких сфер, як: енергетика, металургійна промисловість, агропромисловий сектор, видобуток корисних копалин, рекреаційна галузь та система охорони здоров'я.**

Для успішного розвитку співпраці в рамках ВЗВ слід вивчити можливості країн-донорів та потенційних інвесторів, щодо залучення їх на двосторонній основі до реалізації заходів національного рівня в рамках пріоритетів ВЗВ. Активна позиція України у рамках ініціативи ВЗВ дасть змогу залучити нових інвесторів та отримати відповідне фінансування для розвитку української економіки та соціальної інфраструктури країни.

Відповідні директиви, що базуються на дослідженні реальних можливостей держав в рамках ВЗВ, повинні стати основою для проведення переговорів на двосторонніх та багатосторонніх рівнях з метою посилення позиції України.